

Critical Book Review

Alimirzaei, F., & Aminshirazi, S. (2019).

Illustrated Atlas of Pathology of Historical-Cultural Textiles

[Electronic format]. Research Institute of Cultural Heritage and Tourism

Sayede Elahe Alavi Dehkordi

Ph.D. student of conservation and restoration of historical-cultural objects; Art University of Isfahan, Isfahan, Iran.

Knowledge of Conservation and Restoration

Vol. 6(3) No.17
December 2023
<https://kcr.richt.ir>

Pages: 64 to 67

Corresponding Author

Fateme Alimirzaei
Ph.D. student of
conservation and
restoration of historical-
cultural objects; Art
University of Isfahan,
Isfahan, Iran.

Email
e.alavi.72@gmail.com

Alimirzaei, F., & Aminshirazi, S. (2019)

**Illustrated Atlas of Pathology of
Historical-Cultural Textiles**

[Electronic format]. Research Institute of
Cultural Heritage and Tourism

The "Illustrated Atlas of Pathology of Historical-Cultural Textiles" by Fatemeh Alimirzaei and Shahrzad Aminshirazi is specially designed for conservators, restorers, students, museum curators, and collectors handling different categories of textiles. The book is divided into three chapters, addressing the pathology of historical textiles from three perspectives: physical-mechanical, chemical, and photochemical. However, the distinction of photochemical from chemical is rejected as unjustified since photochemical reactions are a subtype of chemical reactions induced by photons. A more suitable third type could be biological effects, which involve harm inflicted with the help of living organisms, including microbes, rodents, and insects.

The book is described as a manual aimed at presenting definitions and terms in textile pathology; in a similar fashion. It is not an educational book but more of a reference book where one can look for specific types of damage pictures and find them. The expertise of the authors is implied as they discuss that textile damage can be analyzed at the fabric, yarn, and fiber level. The book deals with ethnographic textiles, which set the tone for the types of textiles discussed within the book. The constant alphabetical list of damages in Persian with their English translations also aids in easier searches and continues the research based on English sources.

The section with illustrations presents photographic pictures of possible damage types and concise descriptions of the damage, aiding in the identification of damages in studied textiles. Further research should include general damage images accompanied by microscopic images as indicated in the book. Lastly, the book emphasizes that understanding the pathology is extremely important and significant for the conservation and restoration of historic textiles. It looks forward to further studies on technology, specific pathologies, and the applied conservation of historic-culture textiles.

نقد و بررسی کتاب اطلس مصور آسیب‌شناسی پارچه‌های تاریخی-فرهنگی

سیده الهه علوی دهکردی

دانشجوی دکتری مرمت اشیاء تاریخی فرهنگی، دانشگاه هنر اصفهان، اصفهان، ایران

فصلنامه دانش حفاظت و مرمت

سال ششم، شماره ۳، شماره پیاپی ۱۷

پاییز ۱۴۰۲

<https://kcr.richt.ir>

صفحات: ۶۴ تا ۶۷

نویسنده مسئول

سیده الهه علوی دهکردی

دانشجوی دکتری مرمت اشیاء تاریخی

فرهنگی، دانشگاه هنر اصفهان، اصفهان،

ایران.

رایانامه

e.alavi.72@gmail.com

کتاب «اطلس مصور آسیب‌شناسی پارچه‌های تاریخی-فرهنگی» اثری از فاطمه علیمیرزایی و شهرزاد امین‌شیرازی است که در سال ۱۳۹۸ توسط پژوهشگاه میراث فرهنگی گردشگری به صورت الکترونیکی منتشر شده است. مخاطبین این کتاب «تمامی حفاظت‌گران و مرمت‌گران، دانشجویان، امنای اموال، موزه‌داران و مجموعه‌دارانی هستند که با پارچه‌ها و بافته‌ها در اشکال و انواع مختلف سر و کار دارند». این کتاب در سه فصل به آسیب‌شناسی پارچه‌های تاریخی بر اساس ماهیت آن از سه منظر «فیزیکی-مکانیکی، شیمیایی و فتوشیمیایی» پرداخته شده است؛ اما با توجه به اینکه شیمیایی و فتوشیمیایی قسیم یکدیگر نیستند بلکه فتوشیمیایی اقسام شیمیایی است، بهتر بود از فتوشیمیایی به عنوان دسته‌بندی جداگانه‌ای یاد نمی‌شد. چراکه هر واکنش شیمیایی لاجرم نیازمند انرژی آغازگر واکنش است. این انرژی آغازگر واکنش گاه از ضربه، گاه از حرارت و گاه از طریق فوتون‌ها تامین می‌شود. بدین ترتیب هر واکنش فتوشیمیایی یک واکنش شیمیایی است که انرژی آغازگر آن فوتون بوده است لذا این دو قسیم یکدیگر واقع نمی‌شوند و تقسیم‌بندی مذکور نادرست است. اگر بخواهیم دسته سومی را برای آسیب‌ها در نظر بگیریم شاید بتوان مسامحتاً آسیب بیولوژیک (زیستی) را به عنوان دسته سوم قرار داد. به معنی آن که هر آسیب خواه فیزیکی و خواه شیمیایی که عامل آن موجودات زنده باشد، اعم از میکروارگانیسم‌ها، جوندگان، حشرات و غیره را در این دسته جای دهیم و به آن آسیب بیولوژیک یا زیستی گوئیم. این گونه آسیب نموده‌هایی چون کپک‌زدگی، حمله حشرات، جوندگان و از این دست موجودات را شامل می‌شود. این تقسیم‌بندی منطقی نیست؛ چراکه همانطور که می‌دانیم نوع آسیب همواره با فیزیکی است یا شیمیایی؛ اما چون مقابله با آسیب‌های ناشی از اینگونه عوامل تا حد بسیار زیادی متوقف بر شناخت و مقابله با خود این عوامل است، در بسیاری از کتب تخصصی آسیب‌های ناشی از اینگونه عوامل به تناسب تعلیم و کاربرد، در کنار آسیب‌های فیزیکی و شیمیایی دسته‌بندی شده و در برخی دیگر چنین نیست؛ مثلاً در کتاب مورد بحث، در قسمت «عوامل آسیب‌رسان به منسوجات» در کنار عواملی چون رطوبت‌نسبی و دما، شرایط محیطی،

آلودگی‌های جوی و ذرات معلق در هوا، به عوامل بیولوژیک نیز پرداخته شده است

در مقدمه به نقل از شهرزاد امین شیرازی، کتاب مذکور «دستنامه‌ای است کاربردی که با هدف درک و یکسان‌سازی تعاریف و عبارات کاربردی در بحث آسیب‌شناسی بافته‌ها تالیف و تدوین شده است». استفاده از کلمه «دستنامه» برای کتاب مورد بحث نشان از دقت نظر نویسندگان کتاب بوده است. چراکه این کتاب نه یک کتاب آموزشی بلکه اطلسی است برای رجوع به انواع آسیب‌ها بر پایه تصویر. از همان ابتدای کتاب پس از توضیحی در رابطه با آسیب‌شناسی پارچه‌ها و اقدامات و آزمایش‌های لازم، برای مخاطب روشن می‌شود که آسیب پارچه‌ها در صورت نداشتن تزئینات وابسته یا رودوزی در سه سطح بافت، نخ و لیف قابل بررسی است که این نشان از اشراف نویسندگان نسبت به موضوع است. همچنین مشخص نمودن تمرکز اصلی کتاب بر پارچه‌های مردم‌شناسی نیز ذهن مخاطب را آگاه و آماده خواهد کرد که قرار است با چه نوع پارچه‌هایی روبه‌رو شود. همانطور که در قسمت «چگونه از این کتاب استفاده کنیم» نیز آمده، در ابتدای هربخش تمامی آسیب‌ها بر اساس نظام حروف الفبایی فارسی، به همراه معادل انگلیسی خود آورده شده است. حسن

ایجاد این نظم علاوه بر جستجوی راحت‌تر برای فرد مطالعه کننده، می‌تواند برای مخاطبینی که در ادامه نیاز به پژوهش در منابع انگلیسی را دارند راه‌گشا باشد. پس از توضیحاتی برای آشنایی در باب عوامل آسیب‌رسان از جمله شرایط محیطی، رطوبت‌نسبی، دما، نور و مواردی از این دست، به قسمت مصور کتاب خواهیم رسید. قسمت مصور کتاب بر پایه تصاویری از آسیب‌های پارچه به همراه توصیفی اجمالی از آن است که می‌توان از آن‌ها جهت تشخیص آسیب پارچه‌های مورد مطالعه استفاده کرد. در اینجا برای تکمیل چنین پژوهش‌های ارزشمندی پیشنهاد می‌شود جزئیات آسیب‌ها نیز مانند تصاویر میکروسکوپی در کنار شمای کلی آسیب ارائه شود

و در آخر باید توجه داشت حفظ و مرمت پارچه‌های تاریخی یک مسیر است که آسیب‌شناسی را می‌توان یکی از گام‌های مهم این مسیر دانست که در کتاب مذکور به خوبی به بررسی آن پرداخته شده است. در ادامه انجام چنین مطالعاتی درباره موضوعات مختلف در حوزه پارچه‌های تاریخی فرهنگی، از جمله فن‌شناسی درباب هریک از نمونه پارچه‌ها و رودوزی‌ها، آسیب‌شناسی پارچه‌هایی خاص و ارائه راهکارهای حفاظت از پارچه‌ها در شرایط مختلف پیشنهاد می‌شود